

Wprowadzenie

Uprawa drzew – arboricultura zwana w wielu krajach arborystyką jest szybko rozwijająca się dziedzina. Celem tego słownika jest przedstawienie aktualnego stanu wiedzy o uprawie drzew wszystkim odpowiedzialnym za drzewa i osiągnięcie przeświadczenia, że nie można im postawić zarzutów ani zaniechania, ani ignorancji, a „leczone” drzewa nie stawały się nieuleczalnymi pacjentami. Wiedza ta powstaje stopniowo przez połączenie wysiłków naukowców, praktyków i wielką, międzynarodową współpracę. W ostatnich latach powstały specjalistyczne instytuty badawcze, wydziały uniwersyteckie, organizacje międzynarodowe i narodowe które stworzyły podstawy naukowe, potwierdzane lub odrzucane przez praktykę. W ostatnich latach byliśmy świadkami stopniowego rezygnowania z kolejnych zabiegów, które okazywały się niewłaściwe. Ostatnim całkowicie odrzuconym zabiegiem było tzw. „czyszczenie i pielęgnowanie” ubytków, czyli zgnilizn drewna i wypróchnień pni. Jest to tym ważniejsze, że dotyczyło głównie starych, wartościowych drzew pomnikowych.

Brak terminologii zmusza do opisywania rzeczy czy procesów i w konsekwencji do tolerowania niewłaściwych interpretacji. Celem podstawowym jest zaproponowanie i ujednoczenie słownictwa fachowego do stosowania i porozumiewania się w branży. Nowe słownictwo współgra z nowymi technologiami, materiałami oraz rozwijanymi normami i zasadami. Np. wyraźne rozdzielenie cięcia w zakresie „pielęgnowania korony” od cięcia w zakresie np. „częściowej redukcji korony” jest konieczne ze względów fizjologicznych, prawnych. Pomiędzy tymi dwoma zabiegami zachodzi nie tylko różnica ilościowa ale jakościowa. Innym semantycznym przykładem jest konieczność poprawnego nazywania i rozróżniania pomiędzy tradycyjnym drzewem głowiatym a zniszczonym drzewem ogłowionym. Precyzyjne rozróżnienie jest też konieczne dla świadomej zgodności pomiędzy zleceniodawcą a zleceniobiorcą. Zanikają stopniowo pojęcia oznaczające odrzucone i zaniechane zabiegi. Stosowanie i przestrzeganie przyjętych pojęć i definicji sprzyja dalszemu postępowi, eliminując jednocześnie niewłaściwe działania.

Słownictwo podobne jest przyjmowane w pozostałych krajach europejskich. Zamierzeniem ISA jest wspieranie dalszych tłumaczeń *Glossary Of Arboricultural Terms*. W międzyczasie ukazały się wersje tego słownika w językach: angielskim, czeskim, francuskim, hiszpańskim, holenderskim, portugalskim, włoskim i obecnie polskim. Podstawą wyjściową do polskiej wersji słownika było encyklopedyczne wydanie przez ISA w 2006 r. *Glossary of Arboricultural Terms*. Polska wersja *Encyklopedycznego Słownika Arborystycznego* została silnie zmodyfikowana i dostosowana do norm i potrzeb europejskich w tym polskich.

Słownik został wzbogacony o polsko-łacińsko-angielski oraz angielsko-łacińsko-polski „Wykaz podstawowych gatunków drzew i hub drzew ozdobnych”.

Prof. Marek Siewniak

Introduction

Arboriculture, in many countries, is a fast-growing field, both practically and in research. The goal of this dictionary is to present a foundation of common terms used in the current state of knowledge regarding the cultivation and care of trees.

To all of those responsible for the trees in their communities, reaching the conviction that one can simply object to or ignore the needs of green infrastructure is unacceptable. It is imperative that we share information to educate one another about modern tree care. The knowledge herein was assembled, gradually, through a combination of efforts on behalf of researchers, practitioners, and others as part of an international and cooperative endeavor.

In recent years, specialized research institutes, university departments, and international and national organizations have collaborated to accurately and appropriately standardize the terminology and practices accompanying many contemporary tree treatment efforts. Some tree preservation practices, for example, have turned out to be incorrect in their approach to servicing old and historic trees. In this particular case, a lack of precise terminology has at times forced arborists to ascribe processes and procedures that were inadequate or subject to misinterpretation.

The aim of this dictionary is to propose and harmonize the use of specialized vocabulary and communication for individuals caring for and maintaining trees. New vocabulary coincides with new technologies, and much the same can be said for the introduction of new industry materials, workplace standards, and business principles. For example, a clear differentiation between “crown maintenance” and “crown partial reduction” is necessary for physiological as well as legal purposes. There is both a quantitative and a qualitative difference between these two treatments, and it is necessary for there to be a conscious agreement on the work to be completed between the tree owner (requesting the service) and the tree worker (implementing the requested service).

The use of, and adherence to, accepted terms and definitions promotes further progress, eliminating unsafe, inappropriate, or unacceptable arboricultural operations (e.g., topping).

Similar adjustments to using a common vocabulary are being adopted in many other countries. The International Society of Arboriculture continues working to promote and support further translations of this glossary into additional languages, currently in Czech, Dutch, English, French, Italian, Portuguese, Spanish, and now, Polish. The list is growing. The goal of ISA's International Online Dictionary is to become a truly living resource for tree care professionals to easily reference these translated arboricultural terms.

This Polish version of the Glossary of Arboricultural Terms is published by the International Society of Arboriculture. The Polish version of *Encyclopedic Dictionary of Arboricultural Terms* has been considerably modified and adapted to European standards and requirements.

The glossary has been enhanced in the trilingual “Main tree species list and fungus on the ornamental trees”

Prof. Marek Siewniak